

γ'.

1728 μηνὶ Ὀκτωβρίου 1.

² † Ὁμολογοῦμε ὁ Δημητράκης καὶ ὁ Στρα³ τήγης οἱ δύο ἀδελφοὶ πὼς μᾶς ἐφάνη κα⁴ λὸ μὲ οἰκείας μᾶς βουλῇ καὶ θελήσεως τῶν⁵ γυναικῶς μᾶς καὶ τῶν ἐδικῶς μᾶς ἀπεπρά⁶ σκομε καὶ ἀπεπουλοῦμε τὸ χωράφι μᾶς⁷ εἰς {σ} τῇ Τίκλα πλησίον εἰς {σ} τὸ δικὸ {ς} τοὺς κοτὰ⁸ καὶ πουλοῦμε το τῷ παιδίῳ τῷ Καλεργά⁹ | κίωνε γιὰ γρόσια ἐπτὰ, ἡγίου ἐπτὰ, νὰ εἶναι¹⁰ | κύριες νοικοκύρηδες τὰ παιδιά τὰ Καλεργά¹¹ | κα καὶ ἐμεῖς ξένοι καὶ ἀμέτοχοι καὶ ὄγιοις βρε¹² θῇ καὶ τοὺς ἀτιτείνει ἐμεῖς ἔχομε νὰ τὰ κεφα¹³ λιώνωμε· εἰ {ς} σὲ αὐτὸ τοὺς ἐδώσαμε τῇ¹⁴ ν ὁμολογία μᾶς εἰς τὰ χέρια τοὺς.

¹⁵ † πβλημενως κωρακοζωετακης με εδαλα τὰ δι¹⁶ ο μερη κ(αί) εγγραφα.

δ'.

[¹ οστη² |
εγο³ | αλεγε⁴ |
αμου οπου⁵ | τρα μου ε⁶
.....] τοῦ γ(ι)οῦ μου
⁷ τοῦ Στ(ρ)ατήγῃ μὲ τῇ νό⁸ φῃ μου καὶ μὲ τοῦ γεοῦ καὶ μέ⁹ νᾶ μου δίδει τὸ γε-

δ'.

δ' ⁹) Γεροτρόφι, τό' (Βλ. Α, 12). Διὰ τῆς, ὡς ἀνωτέρω, Α διαθήκης ὁ διαθέτης Ἰωάννης Καλλεργάκης ὁ Σκοῦμπλος «ἔβγαλε τῆς γυναικὸς του γεροθρόφι» κτήματά τινα διὰ νὰ δύναται ἐκ τῆς ἐλικαρπίας ἢ καὶ τῆς πωλήσεώς των νὰ πορίζεται τὰ πρὸς τὸ ζῆν κατὰ τὴν ὑπόλοιπον τῆς χηρείας ζωὴν της, ἐὰν δὲν ἤθελε, ἔνεκα ἀσυμφωνίας τινὸς νὰ συζῇ μεθ' ἑνὸς τῶν τέκνων της. Τὰ κτήματα τοῦ γεροτροφίου της ταῦτα ἠδύνατο νὰ τὰ διαθέσῃ ἢ πωλήσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν. Συνήθως ἐγκατέλιπε ταῦτα ἔνεκα ἀσθενείας ἢ γήρατος πρὸ τοῦ θανάτου εἰς τὰ τέκνα ἢ τὸ τέκνον. Πολλάκις, ἐπειδὴ ὁ γέρον γονεὺς δὲν ἦτο εἰς θέσιν νὰ ἀνταποκρίνεται εἰς τοὺς κόπους τῆς καλλιεργείας, ἤρχετο εἰς συμφωνίαν πρὸς ἓνα τῶν υἱῶν ἢ καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς του ἢ καὶ πρὸς ἄλλο συγγενικὸν ἢ φιλικὸν πρόσωπον τῆς ἐκλογῆς του, καὶ «ἔδινε τὸ γεροτρόφι του» ἐπὶ τῷ λόγῳ νὰ τῷ παρέχωνται κατ' ἔτος εἰς ξηροὺς καὶ ὑγροὺς καρπούς, εἰς ἐνδύματα, ὑποδήματα καὶ χρήματα, τὰ πρὸς συντήρησίν του. Ἐλέγετο τότε ὅτι «ἔπαιρνε τὴν ἀποκοπὴν του», ἥτις καθωρίζετο ἐν ἀναλογίᾳ ἢ καὶ μὴ τοῦ πραγματικοῦ εἰσοδήματος τῶν κτημάτων - γεροτροφίου, δυναμένη νὰ ὀρίζεται μεγαλυτέρα ἢ μικροτέρα. Τοῦτ' αὐτὸ ἐγίνετο καὶ διὰ τὴν ἄγαμον ἀδελφήν. Ἡδύνατο ὅμως νὰ μὴ «βγάλουν τὸ γεροτρόφι τους» οἱ γονεῖς ἢ ἡ ἄγαμος ἀδελφή (εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς ἀδελφῆς ἐλέγετο καὶ «μερτικὸ ὅτι ἔπαιρνε») καὶ τότε ἡ συντήρησις ἐγίνετο ἐναλλάξ, ἀπὸ υἱοῦ εἰς υἱόν, καθ' ἕκαστον ἔτος. Μετῴκει τότε ὁ γέρον ἢ ἡ γυναιὴ μήτηρ ἢ ἀδελφή εἰς τὸν οἶκον τοῦ υἱοῦ ἢ ἀδελφοῦ «ποὺ ἦτανε ἡ χρονία του», ὁπότε περιήρχετο εἰς αὐτὸν διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ ἡ νομὴ τῶν κτημάτων τοῦ γεροτροφίου. Ἰδιαίτερος διακανονισμὸς ἐπεβάλετο εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἐλαιοῶν, ἐὰν συνέβαινε τὸ ἔτος ἐκεῖνο νὰ συμβῇ ἀφορία, ἢ ἐὰν, λόγῳ τῆς ἀγροναπαύσεως, συνέπιπτεν ἡ καλλιεργήσιμος ἔκτασις νὰ εἶναι μικροτέρα τῆς τοῦ προηγουμένου ἔτους. Ἀν καὶ τὸ δεύτερον ἀπε-

ροτροφί¹⁰ μου κουδέλια γέννημα¹¹ εἴκοσι καὶ δύο σιτάρι¹² καὶ δύο κουκία καὶ τρία¹³ λούπι(ν)α λίτρες τυρὶ τρι¹⁴ (άν)τα κρετήρια λάδι εἴκο¹⁵ σι πέ(ν)τε καὶ ἓνα + λα-
νο¹⁶ μα + τ¹⁷ Ἀγιγ(ι)ω(ρ)γίου καὶ¹⁷ τῇ καλῇ σουκέα τοῦ¹⁸ χειμαδίου καὶ ἓνα στε¹⁹ δά-
ρι + παγου στα + καὶ δύο²⁰ ο δέματα λινάρι καὶ²¹ δύο λίτρες παπάκι καὶ ὁ²² ποιος ξε-
(β)γῇ νὰ χάνῃ τὸ²³ δικό του καὶ ν᾿ἄχῃ καὶ τῇ²⁴ κατάρα.

²⁵ † [κε εγο]γερο σαπατσα μαρ²⁶ τηρας.

²⁷ † κε εγο νηκολης εγ(ρ)α²⁸ ψα.

8. τοὺς γιουός.

Β'.

Εἰς τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου. Ἀμήν· ἔτος τῇ(ς) αὐτοῦ γεννήσεως.

² 1829 ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίου 30 ἐν Καρέα.

³ Εὐρισκόμενος ἐγὼ ὁ γέρων Στράτης Τσιμπιδάρος εἰς βαρετάτην ἀσθένειαν καὶ φο⁴ βούμενος τὸν θάνατον καὶ τὸ πικρὸν ἐκείνο{ν} ποτήριον, μήπως καὶ ἔλθῃ αἰφ(ν)ίδιος καὶ ἀρπάσῃ τὴν ἐ⁵ λεεινήν μου ψυχὴν καὶ ὑπάγω ἀδιόρθωτος, τώρα ἔχοντας τὸ νοῦν σώον καὶ τὰς φρένας καὶ τὴν γλῶτταν⁶ εὖλαλον ἐπροσκάλεσα τὸν ἐφημέριόν μου πατήρ καὶ τοὺς παρόντας συνευρεθέντας νὰ γράψω τὴν⁷ παροῦσαν μου διαγωγὴν καὶ ὕστερήν μου παραγγελίαν. Πρῶτον ἀνατίθῃμι, παραδίνω τὴν ἐλ⁸ εινὴν μου ψυχὴν ἐν χερὶ θεοῦ· ὁμοίως καὶ τὸ ἀναγές καὶ μεμολυ{ν}σμένον σῶμα. Δεύ-

φεύγετο, διότι τὰ τοῦ γεροτροφίου κτήματα διεκανονίζοντο ἐξ ἀρχῆς κατὰ ἰσομοιρίαν διαιτῇ, ὥστε νὰ πίπτῃ ἀγροανάπαυσις κατὰ τὸ ἥμισυ καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπὶ τοῦ ὅλου. Ἐνταῦθα ἡ γραῖα μήτηρ δίδει τὸ γεροτρόφι της εἰς τὸν υἱὸν «Στρατήγῃ μὲ τῇ νύφῃ της καὶ τοὺς γιουός των» διὰ γραπτῆς συμφωνίας, ἀσύνητες, διὰ νὰ λαμβάνῃ εἰς εἶδη καθοριζόμενα τὰ τῆς διατροφῆς της, ἐπὶ ποινῇ δὲ ἀκυρώσεως, εἰς περίπτωσιν μὴ ἐκπληρώσεως τῶν συμφωνηθέντων. Τοιαύτης ἐννοίας εἶναι ἡ φράσις: «ὁποιος ξεβγῇ νὰ χάνῃ τὸ δικό του». Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ ἠθικῇ καταδίκῃ: «καὶ ν᾿ἄχῃ τὴν κατάρα». Τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ γέροντες γονεῖς, ἰδίᾳ ἡ γραῖα μήτηρ, μὴ συγχρωτιζόμενοι πρὸς τὰς νύμφας των, διέμενον κατὰ μόνας, ἀποζῶντες ἐκ τοῦ «γεροτροφίου» ἢ τῆς «ἀλοκοπῆς». Πρβλ. ΜΑΟΥΡΕΡ Γ., ἐνθ' ἀνωτ. τ. Α σ. 242, 245, 281, ἐνθα περὶ πατρικῆς ἐξουσίας, διανομῆς καὶ διατροφῆς ἐν Μάνῃ. Ὁμοίως καὶ Ι. ΠΑΤΣΟΥΡΑΚΟΝ, Ἡ Μάνη καὶ οἱ Μανιάται. Ἐν Πειραιεὶ 1910 σ. 59, ἐνθα περὶ κληρονομίας θηλέων. Ὁ Ἱ. Π. γενικεύει, ἀνακριβῶς, ἔθιμον ἀποκλεισμοῦ τῶν θηλέων ἀπὸ παντός κληρονομικοῦ δικαιώματος, ὅπερ ἴσχυεν εἰς τινα χωρία τῆς Μέσα - Μάνης, δι' ὁλόκληρον τὴν Μάνην.

Β'.

¹) Διαγωγή. Τὸ πρῶτον, νομίζω, χρησιμοποιεῖται ἡ λέξις «διαγωγή» ἀντὶ τῶν συνήθων: Διαθήκη, παραγγελία, ἀπόφασις, ὁρισμός. Ὁ ἀποθνήσκων ἄνευ διαθήκης, ἐλέγετο ὅτι ἀπέθανεν «ἀδιόρθωτος» (Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ - ΚΕΡΑΜΕΩΣ, Περὶ τῆς τρίτης Πατριαρχίας Συμεὼν τοῦ Τραπεζουντίου [Δ.Ι.Ε.Ε. τ. 3 (1889) σ. 480]: «Ὁ πατριάρχης Συμεὼν ὁ Τραπεζούντιος . . . ἀμὴ ἀπέθανεν ἀδιόρθωτος». Ὁμοίως ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐννοίας ἐλέγετο καὶ «ἀδιάτακτος». (ΣΤ. ΣΚΟΠΕΤΕΑ, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 85): «στείλῃ ὁ φοβερός κριτὴς καὶ πάρῃ τὴν ἐλεεινὴν μου ψυχὴν καὶ πάω ἀδιάτακτῃ».

